

ОСОБЛИВОСТІ ОВОЛОДІННЯ ЦІННІСНИМИ КОМПЕТЕНЦІЯМИ З ПРАВОЗНАВСТВА ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

Тулянцева В. А.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри цивільного, господарського та екологічного права

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

м. Дніпро, Україна

У сучасних умовах трансформації вищої освіти та підвищення ролі правової культури в суспільстві особливого значення набуває проблема формування ціннісних правових компетенцій у здобувачів технічних спеціальностей. Традиційно технічна освіта фокусується на прикладних знаннях, вмінні працювати з технікою, програмними алгоритмами, фізико-математичними категоріями. Проте в умовах правової держави й зростаючих етичних викликів цифрової епохи – таких як штучний інтелект, кібербезпека, патентне право, відповідальність за екологічні ризики – постає потреба в інтеграції правових і моральних категорій у професійну підготовку майбутніх інженерів, програмістів, технологів [1].

Особливості оволодіння правовими ціннісними компетенціями у технічних ЗВО зумовлюються: специфікою мислення здобувачів технічної освіти, які орієнтовані на логіку, формалізм, точність, що може утруднювати сприйняття категорій прав людини, моральної відповідальності, соціальної справедливості, які мають гуманітарний характер, тому необхідно застосовувати міждисциплінарні підходи до викладання права (наприклад, через аналіз кейсів, правових ситуацій у технічних галузях); недооцінкою значення правової освіти самими студентами технічних спеціальностей (часто вони сприймають навчальні курси з права як другорядні, що зумовлює потребу в оновленні змісту й методик викладання з акцентом на прикладне застосування правових знань у професійній діяльності (інтелектуальна власність, правові аспекти ІТ-контрактів, технічне регулювання тощо); обмеженням обсягом часу на вивчення правових дисциплін, що зменшує можливість цілісного формування компетенцій у сфері правових цінностей, тому доцільно інтегрувати правову проблематику в дисципліни фахового спрямування через елементи soft skills (етика, відповідальність, управління ризиками); необхідністю ціннісного переосмислення ролі фахівця-техніка в суспільстві, де важливо не лише створити технологію, а й забезпечити її безпеку,

екологічність, юридичну відповідність; при цьому під ціннісною правовою компетентністю необхідно розуміти здатність діяти в межах права, поважаючи права інших, дотримуючись етичних принципів професії.

Отже, оволодіння здобувачами технічної вищої освіти ціннісними правовими компетенціями – це не просто засвоєння норм права, а формування стійкої світоглядної позиції, що базується на принципах законності, соціальної відповідальності та поваги до прав людини, що має реалізовуватись через оновлення освітніх програм, міждисциплінарні формати навчання, розвиток критичного мислення, соціального діалогу і правової рефлексії.

Література:

1. Ремех Т. О. Формування моделей безпечної поведінки школярів в освітньому процесі. *Освітній процес в умовах війни та у повоєнний період: виклики, правила, перспективи* : матеріали всеукраїнського науковопедагогічного підвищення кваліфікації, 4 березня – 14 квітня 2024 року. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 266–269.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-522-1-20>

БІТКОЙНИ В СИСТЕМІ ЦІННОСТЕЙ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Устінов Д. М.

*здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії 3 курсу
кафедри державно-правових дисциплін
факультету права та економіки
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Однією з особливих цінностей цифрового середовища є валюта. Слід розділяти поняття «віртуальна валюта» та «цифрова валюта». Цифрова валюта є найбільш широким поняттям яке об'єднує віртуальні валюти (нефіатні) та електронні гроші (фіатні). Найбільш широко відомим видом віртуальних валют є біткойн¹.

¹ В українській транслітерації використовуються як тотожні терміни: «біткойн» та «біткойн».